

Uzaktan öğrenme ortamı olarak televizyon: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi İngilizce programları

Prof. Dr. Mediha SAĞLIK TERLEMEZ^a

Doç. Dr. Fatma Hülya ÖZCAN^b

Dr. Öğr. Üyesi Serap ÖZTÜRK^a

Öğr. Gör. Bülent BATMAZ^a

^a Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi

^b Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Özet

Görüntünün; eğitim süreci içinde motive edici, çekici ve çok güçlü bir araç olduğu kanıtlanmıştır ve öğretme ve öğrenmede ufuk açar. Görüntü, öğrencilerin anlamasında deneyimsel değerdir ve kişisel gelişme sağlar. Eğitimciler, şu hedeflerini karşılamak için televizyondan yararlanmaktadır: Anlatımı güçlendirmek ve öğretilen içeriği genişletmek, farklı öğrenme stilleri olan bireylere hizmet vermek, öğrenme konusunda öğrenci motivasyonunu arttırmak ve diğer öğrenme etkinliklerini teşvik etmek için. Televizyon; görüntü, ses, hareket ve duygunun benzersiz bir bileşimini sunarak, doğal çevrelerinden hareketle öğrencilerin farklı öğrenme stillerine hitap etmektedir. Bu yolla onlara tarihsel olayları gösterebilir, güneş sistemini açıklayabilir veya romanları hayata geçirebilirsiniz. Özetlenen bu özellikleriyle televizyon (hareketli görüntü), uzaktan öğretim uygulamalarının öğrenme ortamlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi de, başlangıç yılı olan 1982'den bu yana, eğitim ortamları arasında televizyona yer vermektedir. Anadolu Üniversitesi, 2010 yılında Cambridge University Press ile yaptığı ortaklık anlaşmasıyla, Açıköğretim Sistemi öğrencileri için İngilizce eğitim paketi hazırladı. Projenin en önemli öğretim materyallerinden biri, öğrencilere kitaplar aracılığıyla verilen temel bilgileri örnekleme ve pekiştirme olanağı sunan televizyon programlarıdır.

Anahtar Sözcükler: uzaktan öğretim, öğrenme materyali, televizyon eğitim programı, e-televizyon

Abstract

Visualization has been proven to be motivating, attractive and powerful in education. Visual aids lead to new horizons in teaching since they have an experiential value and enhances personal development. Television, one of the most common and readily available visual aid, facilitates understanding of the teaching materials. Television, being not only visual but an audio-visual aid, also caters for different learning styles, increases motivation and encourages other learning activities. Using television as a teaching medium, it is possible to visualize novels, to explain the solar system and to provide historical vividness. These characteristics make television a medium which provides a beneficial learning environment in distance education. Anadolu University Open Education system has been using television to create a learning environment since 1982. For English lessons of Open Education students, Anadolu University has prepared a pack with the cooperation of Cambridge University Press in 2010. One of the most important teaching materials of the pack is the television programs that provide students with the opportunity to sample and reinforce basic information given through books.

Keywords: distance education, learning materials, educational TV programs, e-television

Kaynak Gösterme

Sağlık Terlemez, M., Özcan, F. H., Öztürk, S. ve Batmaz, B. (2018). Uzaktan öğrenme ortamı olarak televizyon: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi İngilizce programları. *AUAd*, 4(2), 57-89.

Giriş

Uzaktan öğretim, çağdaş ve yeni eğitim teknolojilerinin bir boyutudur. Bu alandaki kavram ve uygulamalar; eğitim talebine olan bir dizi gereksinim, çeşitli iletişim teknolojisi ile eğitim teknolojisi alanlarındaki gelişmelerin sonucudur.

Teknoloji, uzaktan öğretimin kritik bir unsurudur, uzaktan öğretimde öğrenenler ve öğreticiler arasındaki iletişimde çok boyutlu olanaklar sunmaktadır. Araçlar, bir dilin öğrenimini kolaylaştırmak amacıyla kullanılan her şeyi içerir. Dilsel, görsel, işitsel ve duyu-devinimsel olabilir; yazılı olarak, canlı edim ya da gösteri ile kasette, CD’de, DVD’de, televizyonda ya da İnternet’te sunulabilir. Uzaktan öğretimle dil öğrenimi söz konusu olduğunda, araçların taşınması gereken özellikler vardır. Bunlar;

- Öğreneni özgün dil kullanımına yönleltmeli (planlanmış, planlanmamış, yarı planlanmış söylem içeren dil girdisi),
- Öğrenenlere, öğrenilecek dili iletişimsel amaçlar için kullanma olanağı tanıyarak (etkileşim içeren etkinlikler, bilgi açığı etkinlikleri vb.); bireysel uygulamaya olanak tanınmalı,
- Öğrenenlerin kültürel farkındalık ve duyarlık geliştirmelerine yardımcı olmalı,
- Dil kullanımının gerçekliğini yansıtmalı,
- Öğrenenlere dili kullanacakları koşullara benzer biçimlerde öğrenme için yardım etmeli. (Peçenek 2005, s. 87-88).

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi de, başlangıç yılı olan 1982’den bu yana, TRT ile yapılan işbirliği ile diğer eğitim ortamlarının yanı sıra televizyona da yer vermektedir. 2010 yılında Cambridge University Press ile Anadolu Ünivesitesi dört dönemlik İngilizce dersi için ortak bir proje hazırlamıştır. Bu projede kullanılan öğrenme materyalleri şunlardır:

1. Kitaplar
 - A. Öğrenci Kitabı (4 Level İçin 3 Kitap)
 - B. Çalışma Kitabı (4 Level İçin 3 Kitap)
2. DVD Room (Her Kitapla Birlikte 1 DVD Room)
3. Online Kurs (Her Level İçin)
4. DVD (Touchstone Videos-3 Kitapla Birlikte 3 Tane)
5. Televizyon Programları: (Toplam 56 program, bir dil seviyesi başına 14 program olmak üzere, dört yarıyıllık dersi kapsamaktadır.)

Projenin önemli öğretim materyallerinden biri, öğrencilere kitaplar aracılığıyla verilen temel bilgileri örnekleme ve pekiştirme olanağı sunan televizyon programlarıdır.

Araştırma Sorunsalı

Televizyon için hazırlanan programlar (TRT Okul), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi'nde e-öğrenme materyallerinden biri olarak internet ortamında ve TRT Okul internet sayfalarında yayınlanmıştır. Ayrıca YouTube ortamında çeşitli kanallarda da farklı kişilerin ya da grupların bu programları paylaştığı gözlenmiştir.

Araştırma; öğrenmeyi desteklemek-pekiştirmek amacıyla sunulan bu TV programlarının (görsel materyallerin), öğrenciler tarafından kullanılıp kullanılmadığı, daha da önemlisi amaçlanan biçimde öğrenmeye katkıda bulunup bulunmadığı ana sorusundan yola çıkmaktadır.

Bu araştırma Anadolu Üniversitesi'nde Açık ve Uzaktan öğretim gören ve İngilizce dersi TV programlarının değerlendirilmesine ilişkin ankete katılan öğrenci görüşleri ile sınırlıdır.

İlgili Alanyazın

Çalışmanın Kuramsal Temelleri

Yapılan literatur taraması ile çalışmanın kuramsal temelleri oluşturulmuştur. Uzaktan öğretim ortamı, öğrenciye alışlagelmiş sınıf ve öğretmen kavramları dışında farklı bir öğretim ortamı sunmaktadır. Uzaktan öğretimde öğrenci öğrenme sorumluluğunu tek başına üstlenir. Kendini genellikle yalnız ve tek başına hisseder. Bu durumda, öğrenciye bilgi ve iletişim akışını sağlamak için teknoloji kullanılır. Teknoloji, özellikle de görsellik, ders materyallerinin anlaşılır olmasını sağlar. Bu nedenle, görsel-işitsel araçların, video ve televizyonun eğitim amaçlı olarak kullanımı yadsınamaz.

Uzaktan öğretim araçlarından biri olarak hareketli görüntü video; farklı yollarla öğrenciye ulaşabilen bir öğretim aracı olarak üstünlükler taşır. Video metni, ses ve resmin kaynaştığı bir olgudur. Videonun diğer öğretim araçlarında olmayan bir etkisi vardır, "bu ruh bilimsel etkidir". Bu nedenle videonun görsel üstünlüğü, öğrenciyi dil öğrenimi ortamında, dilin fiziksel ve psikososyal yönleriyle tanışıklığa götürür, kendine güven kazandırır, çünkü ortama gerçek yaşam kesimlerinden alıntılar getirmektedir.

Dil öğretimi sırasında, dil sorunlarını işlerken, öğrencileri öğrendiklerine karşı duyarlılaştırır. Öğrenciler, gerçek dil öğelerini gerçek bir sahnede görerek, öğrenilen konuları belli bir kapsam içinde oturarak, dilin doğasından gelen güçlüklerin üstesinden gelirler. Videonun, anadilden işe karışarak öğrenciyi olumsuz etkileyen nedenleri bile giderebileceği söylenebilir, çünkü konular bir içerik içinde öğrenilirler. Böylece, video görsel etken cazibesıyla, öğrencileri konulara karşı güdüler ve duyarlılaştırır, bu nedenle öğrenciler ders konularını daha kalıcı olarak belleklerine yerleştirirler (Demirezen 1990, s. 290).

Dil öğreniminde ses ve video, yerli konuşmacıların orijinal materyalleri kullanarak hedef kültüre elektronik yoldan girmesini sağlayabilir. Materyali sunmak için çeşitli ortamlar (metin, grafik, ses, video) kullanmak da bireysel öğrenme stillerine uyabilir ve görsel ve işitsel öğrenciler için yaklaşımlar sağlayabilir (Polyson ve diğerleri, 1996).

Videoların yayın organlarından biri olan televizyon, uzaktan öğretim materyali olarak yararlanılan teknolojilerdendir. Avantajlarıyla uzaktan öğrenmedeki zorlukların bir kısmına çözüm getirmek için kullanılmaktadır. Televizyonun görsel, tanıdık ve yaygın bir araç olması, uzaktan öğrenenler için ek harcama gerektirmemesi ve araca açıklık kullanımının en önemli nedenlerindedir. Televizyon bir isteklendirme aracı olarak da etkin bir şekilde kullanılmaktadır.

Uzaktan öğretimde öğretim materyalleri; öğrenme sürecinin zihinsel etkinliklerine yardımcı olan gereçler olduğundan televizyon en genel anlamıyla, sözel bilgilerin görselleştirilmesidir (Kılıç 1997, s.74).

Televizyon uzaktan öğretimde, eğitim sisteminin destekleyici bir parçası olarak kimi işlevleri yerine getirir (Özgür 2005). Bunlar;

- Öğretimi destekleme ve zenginleştirme,
- Bilgi verme ve açıklama,
- Çözümleme,
- Güçlendirme ve pekiştirme,
- Özetleme,
- Güdüleme,
- Boşlukları doldurma,
- Tutum değiştirme,
- Ulaşılması- anlaşılması güç olay ve olguları sunmadır.

Televizyonun araç olarak sahip olduğu avantaj ve sınırlılıkları bu işlevlerin yerine getirilmesinde etkilidir. İnternet, ses ve video gibi öğrenme materyallerini sunmak için zengin ve çeşitli ortamlar sağlamaktadır. Etkileşim olanaklarının yanı sıra, öğrenenin bireysel öğrenme biçimlerine uyarlanma anlamında esnek bir yapıya sahiptir.

Yabancı dil öğrenme kültürünün geleneksel yöntemlerden; yeni iletişim teknolojileri destekli geleneksel ve yakın gelecekte ise tamamen iletişim teknolojileri destekli öğrenme kültürü yönünde bir değişim göstermesi söz konusudur. Bununla birlikte, yabancı dil bilmenin bir gereklilik haline geldiği günümüzde, teknolojinin çok hızlı gelişmesiyle *zaman* kavramı da önemli hale gelmiştir. Gerek mesleki gerek kişisel gelişim için çeşitli yabancı dil öğrenme

ortamlarına ulaşmak ve bu ortamlara katılmak gelişen iletişim araçlarıyla kolay bir hal almıştır (Aydemir 2009, s.3).

Tüm eğitim süreçlerinde olduğu gibi, uzaktan öğretim süreçlerinde de, kullanılan araçların değerlendirilmesi esastır. Araçlar;

I. Kullanım Öncesi

II. Kullanım Aşaması

III. Kullanım Sonrasında olmak üzere farklı süreçlerde değerlendirilir.

Kullanım sonrasında yapılan değerlendirme, aracın kullanıcılar üzerindeki güncel etkilerini ölçebildiği için en anlamlı değerlendirme türüdür. Gütülenme, etki, başarabilme ve anlık öğrenmeye ilişkin kısa süreli etkileri ölçebildiği gibi kalıcı öğrenmeye ve uygulamaya ilişkin uzun süreli etkileri de ölçülebilir. Kullanım sonrası değerlendirme aşağıdaki soruları yanıtlaması beklenmektedir.

- Öğrenenler araçları kullanmaya başlamadan önce bilmedikleri neyi biliyorlar?
- Öğrenenler araçları kullanmalarına karşın neyi bilmiyorlar?
- Öğrenenler araçları kullanmaya başlamadan önce yapamadıkları neyi yapabiliyorlar?
- Öğrenenler araçları kullanmalarına karşın neyi yapamıyorlar?
- Araçlar, öğrenenleri sınavlara ne ölçüde hazırlıyor?
- Araçlar, öğrenenleri kurs (öğretim dönemi) sonrasında hedef dil kullanımına ne ölçüde hazırlıyor?

Kullanım sonrası değerlendirme, araçların kullanımlarının güncel sonuçlarının ölçülmesini içerir. Bu değerlendirme, araçları kullanmaya, uyarlamaya ya da değiştirmeye ilişkin güvenilir kararlar alabilmek için veri sağlar. (Peçenek 2005, s. 92)

Özetlenen bu özellikleriyle televizyon (hareketli görüntü), uzaktan öğretim uygulamalarının öğrenme ortamlarından biri olarak değerlendirilmektedir.

Çalışmayla Doğrudan İlişkili Araştırmalar

Televizyonun görsel, tanıdık ve yaygın bir araç olması, uzaktan öğrenenler için ek harcama gerektirmemesi ve araca açıklık kullanımın en önemli nedenlerindedir. Televizyon aynı zamanda etkin bir isteklendirme aracı olarak da görülmektedir. Anadolu Üniversitesi tarafından (2015) Açıköğretim sistemi öğrencileri ile yapılan bir araştırma, televizyonun günlük yaşamda önemli olan bilgi iletişim araçları tercih sıralamasında, cep telefonu ve bilgisayardan sonra, 3. Sırada yer aldığı ortaya koymuştur. Bu sonuç; araştırma kapsamındaki programların cep telefonları ve bilgisayar aracılığıyla da izlenme olanağı olduğu

hatırlandığında, öğrencilerin programlara ulaşma açısından anlamlı bir sınırlılıklarının olmadığına ilişkin veri olarak da kabul edilebilir.

Televizyonun bu işlevi, yapılan diğer çalışmalarla da kanıtlanmıştır. Hakan, Özgür, Toprak, Aydın ve Fırat (2013) Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sistemindeki öğrencilerin TRT Okul kanalı aracılığıyla eğitim programları izleme oranının % 15,7 olmasına karşın, e-televizyondan yararlanma oranlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu uygulamanın ders kitaplarının anlaşılmasını kolaylaştırdığını ve başarılarını artırdığını belirten öğrencilerin oranı yaklaşık olarak % 25'dir.

Akhter(2011), Pakistan'da uzaktan öğretim televizyon programlarının etkinliğini değerlendiren araştırmasında, uzaktan öğretim sistemindeki öğrencilerin eğitim televizyonuna verdikleri değeri ölçmüş ve öğrencilerin, yayın zamanlama veya kayıtlanamama gibi sorunlara rağmen, eğitim programlarını yararlı bulduklarını belirtmiştir.

Varol (1997), televizyon ders programlarının bireysel öğrenme üzerindeki katkısının cinsiyet, yerleşim birimleri ve yaş gruplarına göre orta seviyede katkısı olduğunu, basılı materyalle desteklendiği takdirde anlamayı kolaylaştıracağını belirtir. Varol'un saptamalarına göre kentsel kesimlerde yetişkinlerin ilgiyle izledikleri programlar başında yabancı dil, sağlık, aile, trafik ile ilgili programlar gelmektedir.

Televizyondan başka görsel-işitsel bir araç olan videolar eğitimde ve özellikle de dil eğitiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak, video kullanımında göz önüne alınması gereken başarı ölçütleri vardır. Bu ölçütler;

- Yapıcı Yansıma
- Gerçekçi Deneyimler
- Sunum Nitelikleri
- İsteklendirmeyi Etkileme
- Öğrenmeyi Kişiselleştirmeyi sağlayan bir tasarım olarak belirtilmiştir (Koumi, 2015).

Video ve televizyonun öğrenmeyi kolaylaştırma etkileri, yabancı dil öğreniminde göz ardı edilmemesi gereken etmenlerdir. Sınıf ortamında yabancı dil öğretiminde geliştirilecek araçlarda ilginç ve güdüleyici olma özellikleri aranmaktadır (Peçenek. 2005). Yabancı dil öğretiminde işitsel ve görsel araçlar, her yaşta öğrenmenin kalıcı olmasını sağlama açısından önemli bir yere sahiptir. Çünkü işitsel, görsel ve görsel-işitsel araçlar, daha çok duyu organını uyarır ve öğrencinin ilgi ve dikkatini çeker bu sayede de öğrenmeyi kolaylaştırır (Yılmaz ve Diril 2015, s.225). Arslan ve Adem, (2010) konuyu yabancılarla Türkçe öğretme açısından ele almış ve bireysel farklılıkların tüm görsel materyallerin etkili kullanımıyla giderilerek etkili öğrenmeye yol açacağını savunmuşlar, görsel materyallerin konuların kolay kavranmasında ve

öğrencilerin isteklendirilmesinde önemini vurgulamışlardır. Demirezen (1990), video kullanımının yabancı dil öğrenimine etkilerini tartıştığı makalesinde, konuyu sınıf ortamında öğrenme açısından ele almış ve görsel materyallerin okuma, yazma, dinleme ve konuşma üzerindeki etkilerini incelemiş ve videoyu eğitimde fırsat eşitliği olarak değerlendirmiştir. Çakır (2006) yabancı dil öğretiminde iletişimsel tekniklerin hedef dili öğretmeyi kolaylaştırıcı ve hızlandırıcı bir görsel-işitsel araç olduğu kabulünden yola çıkarak, öğretmenlerinin videoyu hedef dili etkili bir şekilde öğretebilmesine yönelik öneriler, önemli teknikler ve etkinlikler sunmaktadır. Olcay Sert (2012) görsel- işitsel materyaller ile ilgili sorunları incelediği çalışmasında yabancı dil öğretiminde, teknolojik yetersizlikleri ve dil öğretiminde teknolojinin kullanılmamasının sorun olduğu düşüncesinden yola çıkarak, sınıflarda, video (görsel işitsel araçlar) kullanımı ile yabancı dilde dizi izlenebileceğini ve bu şekilde yaratılabilecek öğrenme ortamlarının yararlarından söz etmektedir. Çalışmanın sonuçları arasında, görsel-işitsel materyallerin, doğal dilin kullanılmasına olanak sağladığı belirtilmektedir. Dil öğretiminde video kullanımı konusunda bir model geliştiren Sert (2012), öğrencilerin yabancı dilde doğal etkileşim örneklerini gözlemlene fırsatı bulamadıkları varsayımından yola çıkarak, öğrencilerin düzeyine göre seçilecek bir diziyeye alt yazı eklenebileceğini, bu alt yazılarda kullanılan sözcük türlerinin de analiz bilgisayar ortamlarında analiz edilebileceğini belirtmektedir. Öğreticinin bu yolla üzerinde durmak istediği kalıp ya da sözcüğü, seçeceği diyaloglar aracılığıyla örnekleyebileceğini göstererek, yola çıkış noktasındaki eksikliğin giderilebileceğini savunmaktadır.

Görsel-işitsel araçların öğrenmeyi kolaylaştırma etkisi uzaktan öğretim alanına da taşınmalıdır. Yabancı dil eğitiminde görsel materyaller; hareketli ve hareketsiz tüm görsel materyalleri kapsadığından, bu görsellerin iletim kanalları olarak televizyonu da içermektedir.

Araştırma konusuna en yakın olan araştırma; Ekmekçi (2014) tarafından yapılan uzaktan öğretimle yabancı dil dersi alan birinci sınıf önlisans öğrencileriyle bir memnuniyet araştırmasıdır. Araştırma, bir devlet üniversitesi öğrencileri ve bilgisayar temelli bir uzaktan öğretim sürecini değerlendirmektedir. Genel olarak yapılan değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunluğu aldıkları uzaktan öğretim İngilizce kursundan; içerik, biçim, okuma ve dilbilgisi anlamında memnun olduklarını, ama eşzamanlı dersler, dinleme, konuşma ve yazma bölümlerini hem nitelik hem de nicelik açısından tatmin edici ve yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Uzaktan öğretim ile yabancı dil öğrenimi geçmiş yıllarda sorgulanmış ve çeşitli çalışmalara konu olmuştur (Adıyaman, 2002; Özcan, 2009; Kaya, 2012).

Bu sonuçlar, yöntem ve kaynak dışında, kullanılmakta olan malzemelerin de dikkate alınmasını gerektirmektedir. Kocaman, (2012), yöntemin dil öğretiminde her şey olduğunu

ileri sürmenin yanlış olduğunu söylerken, belirli bir yöntemsel tavır almaksızın da dil öğretilbileceğini belirterek, materyallerin önemine vurgu yapmıştır. Dolayısıyla, uzaktan öğretim ile dil öğretiminde hem okuma ve dinleme becerileri gibi algıya yönelik (receptive) hem de konuşma ve yazma gibi üretime yönelik (productive) beceriler için görsel-işitsel malzemeler önerilmektedir.

Materyallerin önemini vurgulayan Ertürk ve Üstündağ (2007) sınıf ortamında İngilizce öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesiyle ilgili kontrollü gruplarla yürüttükleri çalışmalarında, hem yazılı hem görsel anlatımın birlikte olduğu materyallerin, yalnızca görsel materyallere oranla öğrenmede daha etkili olduğu sonucuna varmıştır. Yine sınıf ortamında olmak üzere, Bahrani (2014) ikinci dil yeterlik gelişiminde TV program türlerinin alt düzey ve orta düzey öğrencilerde etkisini araştırmıştır. Çalışmanın bulguları, görsel-işitsel araçların etkisi olduğu varsayımından hareketle, dil düzeyleri düşük grubun çizgi film benzeri programlardan, dil düzeyleri daha iyi olan diğer grubun ise haber programlarından daha çok yararlandıklarını göstermiştir. Kuramsal bir çalışma (Pemberton ve diğerleri 2004), interaktif televizyonun (ITV) dil öğrenme hizmetleri için sağlam bir pedagojik bir çerçeve sağlayabileceği görüşünden hareket etmektedir. Bu çerçevede, informal dil öğrenmede, öğrenme kazanımları elde etmek için interaktif bir dizi özellik önerilmektedir. ITV'nin yalnızca informal öğrenmede değil, orta düzey dil öğreniminde de öğrenmeyi kolaylaştırmak için güçlü bir potansiyele sahip olduğu belirtilmektedir.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sisteminde yer alan öğrencilerin İngilizce dersleri hem yazılı materyal (kitaplar) hem de görsel işitsel malzemeler (DVD, DVD rom) ile verilmektedir. Videoların dağıtımı diğer bir görsel-işitsel araç olan televizyon ile yapılmaktadır. İngilizce dersi kapsamında hazırlanan videoların dağıtımında televizyonun kullanılma nedenlerini ise, dizinin yapım danışmanı ve eğitim medyası uzmanı Koumi (2013) şöyle sıralamıştır:

1. Sistemde dersi alan binlerce öğrenci vardır, bu yüzden onlara DVD'leri göndermek oldukça pahalı bir yöntemdir.
2. Bir web sitesinden tüm öğrencilere iletilmesi, Türkiye'deki koşullar gereği mümkün değildir. Geniş bant erişimi hızla gelişmesine karşın, Türkiye'de yüksek değildir.
3. Azerbaycan, Kuzey Kıbrıs, Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan gibi Türkçe konuşulan komşu ülkelerde de öğrenciler bulunmaktadır ve televizyon yayınları onlara da ulaşmaktadır.

Literatürde bahsedilen görsel-işitsel malzemelerin kullanımı odaklı bu çalışmaların sonuçları ve görsel-işitsel malzemelerin yazılı materyal ile birlikte desteklenmesi ile ilgili çalışmaların bulguları bu çalışmanın zeminini oluşturmuştur.

Bu çalışma kapsamında, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sistemindeki öğrencilerin, İngilizce derslerinde kullanmaları için hazırlanan yazılı materyal (kitaplar) ve görsel-işitsel malzemeler (DVD rom) ve bu görsel-işitsel malzemelerin yayın aracı olan televizyon ile ilgili görüş ve algılarının incelenmesi önem kazanmıştır.

Yöntem

Araştırma bir alan araştırmasıdır. Araştırma evreni; Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde, 2016-2017 eğitim döneminde öğretim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırma örnekleme; bu eğitim döneminde, resmi öğrenci İnternet sayfası üzerinden yayınlanan ankete gönüllü olarak katılan İngilizce derslerinden sorumlu 12878 öğrenciden oluşmaktadır.

Nitel veri analizi tekniklerinin kullanıldığı açıklayıcı araştırmalarda düşük sayıda bir küçük hacimli örneklem tercih edilirken, nicel istatistiksel tekniklere başvurulduğunda değişken sayısı da göz önünde tutularak daha yüksek sayıda örneklem kullanılması önerilmektedir (Malhotra, 2004, s.318). Bu bağlamda, literatürde örneklem büyüklüğü ile ilgili mutlak bir standart olmamasına rağmen araştırmada başvurulacak açıklayıcı ve ilişki arayıcı analizi tekniklerinde örneklem birimi sayısının ankette yer alan gözlenen değişkenlere oranının 10 katı ile 20 katı arasında olmasının yeterli olduğunu önerilmektedir (Floyd ve Widaman,1995). Araştırmada kullanılan ve 33 sorudan demografik sorular ve televizyon programlarına ilişkin olgusal sorular, tutum ifadesi olarak sorulan Likert tipi soru sayısı konu başlığında 3'lü Likert tipi sorulmuştur. Burada 56 madden oluşan tutum ifadelerinin yer aldığı için örneklem hacmi $12878/56 = 230$ kat oranında olarak uygulanmıştır. Bu araştırma örneklem hacminin parametrik ve çıkarımsal istatistiksel analizler için yeterli olacağı ve araştırma evrenine genelleme yapılabilecek yeter sayıda olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma 29.09. 2016-29.11.2016 tarihleri arasında, Açıköğretim Sistemi öğrenci sayfası üzerinden yayınlanmış ve araştırmaya 7697 erkek, 5181 kadın olmak üzere 12878 Açıköğretim Sistemi öğrencisi katılmıştır.

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen veriler araştırmada belirlenen hipotezlerin sınanmasında ve bazı değişkenler bakımından ilişki ve farklar araştırılması amacıyla SPSS 24 paket programa kodlanmış ve araştırmadaki araştırma amacına ilişkin sormacalar bağlamında araştırmalar yapılmıştır. Araştırmada tanımlayıcı istatistikler ile birlikte karşılaştırılmaların yapıldığı Ayrıca, bir araştırmada kullanılan ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliği araştırmanın sonuçları açısından önemlidir.

Bulgular ve Yorumlar

Sormacanın birinci bölümünde; demografik özellikler ve genel sorular yer almıştır. Bu bölüm, İngilizce programlarını televizyon ya da internet ortamlarından birini izlemeyen katılımcılar için sormaca sona ermiştir. Sormacanın ikinci bölümü, İngilizce televizyon programlarını TRT Okul ya da İnternet ortamlarından izleyenlerle süren ve programların öğrenmeye katkısının sorgulandığı bölümdür.

Demografik Özellikler

Araştırmaya katılan 12878 kişiyi yaklaşık % 60'ını erkekler, % 40'ını da kadınlar oluşturmaktadır. 2015-2016 Öğretim Yılı Nisan ayı itibarıyla, Açıköğretim Siteminde kayıtlı aktif öğrencilerin cinsiyet dağılımı parametrelerinin evreni temsil etme oranı yüksek olup, sonuçların evrene genellemesine olanak sağladığı görülmektedir.

Çalışmanın evrenini oluşturan katılımcıların sahip olduğu özellikler kısaca şöyledir. Sistem içindeki öğrenciler çoğunlukla erkek, 19 yaşından küçük, çoğunlukla lisans ve ikinci üniversite öğrencisidir. Çoğunluğunun İngilizce dersi ile ilgili programlı bir öğrenme sürecini ortaöğretim dışında almadıkları, %40'a yakınının çalışmadığı, yine %40'a yakınının genel lise çıkışlı olduğu, çoğunluğun il merkezlerinde yaşadığı, yaklaşık %29'unun da Açıköğretim Sistemini bir üniversite diploması almak amacı ile seçtiği görülmektedir.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sistemindeki öğrencilerin, İngilizce derslerinde kullanmaları için hazırlanan yazılı materyal (kitaplar) ve görsel-işitsel malzemeler (DVD rom) ve bu görsel-işitsel malzemelerin yayın aracı olan televizyon ile ilgili görüş ve algılarının incelenmesi için, katılımcıların bilgi ve iletişim teknolojilerine sahiplik durumları da sorgulanmıştır. Genel olarak televizyon ve internet kullanımları, İngilizce dersini çalışırken kullandıkları materyaller, İngilizce programlarını izleme durumlarının sorgulandığı bölümde ortaya çıkan sonuçlar şöyledir:

Bilgi ve İletişim Teknolojileri İle İlişkiler

Araştırmanın genel sorular bölümündeki dört soru ile Açıköğretim Sistemi içinde; öğrenme materyali olarak kullanılan televizyon ve internetin, katılımcıların günlük yaşamlarındaki yerini ve hangi amaç için kullandıklarıyla ilgilidir.

Tablo 1			
<i>Sahip Olunan Bilgi ve İletişim Araçları</i>			
		Sayı	%
Araçlar	Bilgisayar	9138	71,0
	Akıllı Telefon	11492	89,0
	Televizyon	7999	62,1
	Tablet	4151	32,2

Tablo 1'in verilerine göre katılımcıların çoğunluğu (% 89) akıllı telefon, % 71'i bilgisayar, % 62,1'i televizyon ve % 32,2'si tablet sahibidir. Bu verilere göre, katılımcıların büyük çoğunluğu, Açıköğretim Sistemi öğrenme ortamlarına erişme olanaklarına sahip görünmektedir.

Uzaktan öğrenmenin internet ortamına evrildiği günümüzde bu soruya verilen yanıtların önemi fazladır. Katılımcıların İnternet kullanma gerekçeleri sorulmuş; sunulan on seçeneği, kullanma sıklıklarına göre işaretlemeleri istenmiştir. Tablo 2'nin sonuçları doğrultusunda en sık kullanma nedeni % 36,3 oranıyla sosyal ağlara erişim olarak belirlenirken, onu % 34 e-posta-iletişim kullanımı ve % 32,5 oranıyla gazete-haber okuma izlemiştir. Açıköğretim e-öğrenme ortamlarını sık kullanım oranı % 20,2 ile altıncı sırada yer almıştır.

Tablo 2						
<i>İnterneti Kullanma Nedenleri</i>						
	Ara Sıra Kullanırım		Sık Kullanırım		Hiç Kullanmam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
e-Posta-İletişim	6269	48,7	4379	34,0	2230	17,3
Sosyal Ağlar	6027	46,8	4677	36,3	2174	16,9
Gazete-Haber	6612	51,3	4189	32,5	2077	16,1
Bireysel Gel-Araş.	6738	52,3	3853	29,9	2287	17,8
Açıköğretim e-Öğr.	6848	53,2	2600	20,2	3430	26,6
Dizi-Film İzleme	6305	49,0	2352	18,3	4221	32,8
Oyun-Eğlence	5899	45,8	1712	13,3	5267	40,9
Alışveriş	6753	52,4	1659	12,9	4466	34,7
Banka İşlemleri	6358	49,4	3262	25,3	3258	25,3
Diğer	6468	50,2	1619	12,6	4791	37,2

Ara sıra kullanım açısından en yüksek kullanım nedeni, Açıköğretim e-öğrenme materyallerine erişim (% 53,2) olarak belirlenmiştir. Toplamda % 73,4 oranında katılımcı, İnterneti Açıköğretim e-öğrenme materyallerine erişim için de kullanırken, % 26,6 oranında kullanıcı ise, İnterneti bu amaçla hiç kullanmadığını belirtmiştir. Bu oran, Açıköğretim Sistemi öğrenen grubu için yüksek bir oran olarak değerlendirilebilir, çünkü sistemin basılı materyallerin PDF formatları da dâhil olmak üzere, tüm öğrenme materyalleri bu portalda yer almaktadır. “Hiç kullanmam” seçeneği doğrultusunda yapılan değerlendirmede, en yüksek oran (yaklaşık % 41) oyun oynama ya da eğlence amaçlı kullanımdır.

Öğrencilerin İngilizce Dersini Alırken Yararlandıkları Öğrenme Materyallerinin Değerlendirilmesi

Açıköğretim Sisteminde yer alan İngilizce dersi, başlıca beş öğrenme materyalinin birbirini destekleyecek şekilde kullanılması ilkesi doğrultusunda planlanmıştır. Basılı kitaplar temel olmak üzere; DVD Rom, online kurs, DVD ve televizyon programları, öğrendiklerini tekrarlama, pekiştirme, özellikle de yabancı dil öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçası olan dinleme ve konuşma becerilerini geliştirme amacıyla öğrencilere sunulmuştur.

Araştırmanın bu bölümünde, öğrencilerin İngilizce dersi kapsamında bu materyallerden yararlanıp yararlanmadıkları ve ne düzeyde yararlandıkları sorgulanmıştır. Özellikle televizyon programlarından yararlanmayı değerlendiren bu araştırma için, bu materyalin

kullanımını bütün içinde değerlendirmek, sonuçları doğru yorumlamak açısından özel bir önem taşımaktadır.

Tablo 3 <i>İngilizce Dersini Çalışırken Öğrenme Materyallerinden Yararlanma Durumları</i>						
	Ara Sıra Yararlandım		Hiç Yararlanmadım		Sürekli Yararlandım	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kitap	5567	46,2	4599	38,1	1895	15,7
DVD Rom	3927	35,8	6510	59,4	518	4,7
Online Kurs	4064	36,6	6361	57,3	679	6,1
Touchstone Dvd	3450	32,0	6900	64,0	426	4,0
Televizyon Programları	4343	39,3	6112	55,2	609	5,5
Diğer Kaynaklar	5155	45,5	4897	43,2	1272	11,2

Materyal kullanımına sürekli yararlanma açısından bakıldığında, en yüksek oran % 15,7 ile kitaplardır. DVD Rom, Touchstone Dvd gibi diğer materyallerin kullanımı düşük oranlardayken, sistemin sunduğu materyaller dışındaki kaynaklardan yararlanma oranı % 11,2 ile dikkat çekicidir. Televizyon programlarından sürekli yararlanma oranı % 5,5 gibi düşük bir orandadır.

Öğrenme materyallerinden ara-sıra yararlanma oranları, % 32-46 arasında değişen birbirine yakın oranlarda saptanmıştır. Farklı öğrenme materyallerinin tümünün kullanılması, uzaktan öğrenen bireye sağladığı farklı öğrenme ortamları açısından önemlidir. Bu sorgulamada en dikkat çeken sonuç ise, materyallerden hiç yararlanmama oranlarıdır. Kitaplar % 38,1 oranında kullanılmazken, diğer materyallerde bu oran % 64'e kadar çıkmaktadır.

Öğrencilerin İngilizce Televizyon Programlarını İzleme Durumlarının Değerlendirilmesi

Televizyon programları, TRT'nin de desteği ile Açıköğretim Sisteminin başlangıçtan bu yana kullandığı materyallerin başında gelmektedir. TRT Okul, araştırmanın yapıldığı sırada birbirinden farklı eğitim, kültür programları yayınlamakta olan ve TRT ile Anadolu Üniversitesinin ortaklığı ile yayına başlayan bir kanaldır.

Tablo 4					
<i>Açıköğretim İngilizce Televizyon Programlarını TRT Okul' da İzleme Durumları</i>					
		Sayı	%	Geçerli %	Birikimli %
	Evet	2515	19,5	20,1	20,1
	Hayır	10009	77,7	79,9	100,0
	Toplam	12524	97,3	100,0	
Kayıp	1	354	2,7		
Toplam		12878	100,0		

İngilizce televizyon programlarını televizyondan izleyenlerin oranı, Tablo 4'te de görüldüğü gibi yaklaşık % 20 iken, izlemeyenlerin oranı % 80'dir. Bir diğer deyişle katılımcıların yalnızca beşte biri bu programları TRT Okul kanalından izlemiştir.

İngilizce televizyon programlarını televizyondan izlememe gerekçesi olarak, katılımcılara sekiz seçenek sunulmuş ve sonuçlar Tablo 5'de incelenmiştir.

Tablo 5					
<i>Açıköğretim İngilizce Televizyon Programlarını Televizyondan İzlememe Nedenleri</i>					
		Sayı	%	Geçerli %	Birikimli %
	Aile Fertlerim Başka Programlar İzliyor	68	,7	,7	,7
	Böyle Bir Programdan Haberim Yok	1017	10,2	10,2	10,8
	Gerek Duymadım	2777	27,7	27,7	38,6
	Televizyon İzleme Olanagım Yok	2790	27,9	27,9	66,5
	Vaktim Yok	1163	11,6	11,6	78,1
	Yararlı Olacağını Düşünmedim	224	2,2	2,2	80,3
	Yayın Saatleri Bana Uygun Değil	1684	16,8	16,8	97,1
	Yayın Saatlerini Bilmiyorum	286	2,9	2,9	100,0
	Toplam	10009	100,0	100,0	

“Televizyon izleme olanağım yok” seçeneği, % 27,9 oranıyla ilk sırada yer almıştır. İngilizce televizyon programlarını izlemeye gerek duymayanların oranı % 27,7, programların yayın saatini uygun bulmayanların oranı ise % 16,8'dir. TRT Okul' da yapılan yayın planlaması, tüm Açıköğretim Sistemi öğrencilerinin izleyebilme koşulları doğrultusunda;

sabah, öğleden sonra, gece ve hafta sonu olmak üzere, tekrarlı bir yayın planlamasıdır. Sonuçlar içinde dikkat çeken bir oran, izlememe gerekçelerinden biri olarak sunulan “Böyle bir programdan haberim yok” seçeneğinin oranı olan % 10,2’dir. Bu sonucu doğuran nedenler ise farklı bir araştırma konusudur.

Tablo 6					
<i>Açıköğretim İngilizce Televizyon Programlarını İnternet Ortamında İzleme Durumu</i>					
		Sayı	%	Geçerli %	Birikimli %
	Evet	2809	21,8	21,8	21,8
	Hayır	10069	78,2	78,2	100,0
	Toplam	12878	100,0	100,0	

Tablo 2’de belirlenen farklı amaçlarla İnternet kullanmadaki yüksek oranlar, İngilizce televizyon programları söz konusu olduğunda % 21,8’e düşmektedir. Tablo 4’de verilen TRT Okul izleme oranının % 20,1 olduğu hatırlandığında, bu oranın programları internet ortamından izleyenlere yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 7					
<i>Açıköğretim İngilizce Televizyon Programlarının İzlendiği İnternet Sayfaları</i>					
		Sayı	%	Geçerli %	Birikimli %
	Anadolu Üniversitesi İnternet Sayfasından İzledim	1066	37,9	37,9	37,9
	Diğer Sayfalardan İzledim	565	20,1	20,1	58,1
	İtunes Aracılığıyla Mobil Araçlardan İzledim	159	5,7	5,7	63,7
	TRT Okul İnternet Sayfasından İzledim	1019	36,3	36,3	100,0
	Toplam	2809	100,0	100,0	

İngilizce programları internet ortamında izleyen gruba, izledikleri web sayfaları da sorulmuştur. Anadolu Üniversitesi bu programları, e-öğrenme materyalleri sayfasında ve mobil ortamlarda izlenmek amacıyla İtunes aracılığıyla öğrencilere ulaştırmaktadır. Aynı zamanda TRT Okul İnternet sayfası da resmi olarak programların yayın hakkına sahiptir. Bu sayfalardan izlenme oranları; Anadolu Üniversitesi için % 37,9, mobil cihazlar için % 5,7, TRT Okul için ise % 36,3 olarak saptanmıştır. Diğer sayfalardan izleyenlerin oranı % 20,1’dir.

Katılımcılara, İngilizce televizyon programlarını İnternet üzerinden izlemelerinin nedenleri, İnternetin sağladığı beş temel olanak üzerinden sorgulanmıştır (Tablo 8). Bu olanaklar içinde; istenilen zamanda izleme şansı sunması % 45,9 ile en önemli neden olarak belirtilirken, tekrar etme şansı vermesi % 20,4 oranıyla ikinci sırada yer almıştır. Belirtilen olanakların televizyon yayınları için söz konusu olmadığı hatırlandığında, bu olanakların uzaktan öğrenen bireyin kendi öğrenme planını yapması açısından önemli olduğu açıktır.

Tablo 8					
<i>Açıköğretim İngilizce Televizyon Programlarını İnternet Üzerinden İzleme Nedenleri</i>					
		Sayı	%	Geçerli %	Birikimli %
	Durdurup Devam Etme Şansı Olması	1200	11,9	11,9	11,9
	Etkileşim-Deneyim Paylaşımı Olması	913	9,1	9,1	21,0
	İstedğim Saatte İzleme Şansı Olması	4618	45,9	45,9	66,8
	İstedğim Yerde İzleme Şansı Olması	1288	12,8	12,8	79,6
	Tekrar Etme Şansı Olması	2050	20,4	20,4	100,0
	Toplam	10069	100,0	100,0	

Açıköğretim İngilizce dil dersine katılımcıların bakışı sorgulamayla (Tablo 9); öğrenenlerin İngilizce dil derslerine yaklaşımı değerlendirilerek, diğer sonuçları yorumlamaya ışık tutması amaçlanmıştır. Katılımcıların % 55'i bu dersi dil öğrenmek için bir fırsat olarak değerlendirirken, % 45'i yalnızca geçilmesi gereken bir ders olarak değerlendirmiştir. Bu düşüncedeki katılımcıların da öğrenme, dolayısıyla tüm materyalleri gerektiği gibi kullanma güdülerinin düşük olabileceği sonucuna varılabilir.

Tablo 9				
<i>Açıköğretim İngilizce Dersine Katılımcıların Bakışı</i>				
	Sayı	%	Geçerli %	Birikimli %
Dil Öğrenmek İçin Bir Fırsat	7088	55,0	55,0	55,0
Yalnızca Geçilmesi Gereken Bir Ders	5790	45,0	45,0	100,0
Toplam	12878	100,0	100,0	

İngilizce Televizyon Programları ve Öğrenenlerin İzleme Davranışları

Sormacanın ikinci bölümü, İngilizce televizyon programlarını TRT Okul ya da bir İnternet sayfasından izleyenlerle sürdürülmüştür. Bu bölümde, izleyenlerin televizyon programlarından eğitim amaçları doğrultusunda yararlanıp yararlanmadığı değerlendirilmek amaçlanmıştır.

Her bir programın bölüm akışı aşağıdaki sıralamaya göre yapılmıştır.

- Jenerik Açılış
- Giriş, Hikâye özeti –Intro Drama 1
- Drama 1
- Dil İncelemesi (anahtar sözcük öbekleri)
- Dil Uygulaması (Sıra Sizde)
- Intro Drama 2
- Drama # 2
- Dil uygulaması (anahtar sözcük öbekleri)
- Dil uygulaması (Sıra Sizde)
- Giriş Drama # 3
- Drama # 3
- Dil İncelemesi (anahtar sözcük öbekleri)
- Dil uygulaması (Sıra Sizde)
- Tekrar Drama # 1 + # 2 + # 3
- Kapanış
- Kredi

Her televizyon programı, giriş ve kapanış programları dışında, aynı yapıya sahiptir. Temel özellik, programda her zaman İngilizce olarak altyazılı üç dramanın yer almasıdır. Her dramadan sonra, stüdyo sunucuları dramanın anahtar cümlelerini inceleyerek, İngilizce ve

Türkçe konuşan bir “Dil İncelemesi” sunmaktadır. Bunu bir “Dil Uygulaması (SIRA SİZDE)” bölümü izlemekte ve izleyiciler bu anahtar cümleyle ilgili uygulamaya davet edilmektedir (Koumi 2013).

Öğrenmeye olumlu katkıları açısından öğrenenlerden beklenen, her düzeyde bir dizi olarak hazırlanmış olan bu programların tümünü izlemeleridir. İzleme davranışları, yedi seçenekle sorgulanmıştır (Tablo 10). Beklenen şekilde tümünü izleyenlerin oranı % 41 iken, % 27,3’ünün az sayıda programı izlediği görülmüştür. Programları izlemeye başlayıp sonradan vazgeçme, ya da sonradan daha sık izleme gibi değişimler gözlenmemiştir. Konu bazında ihtiyaç duyup izleme oranı da % 3,7 olup, anlamlı bir düzeyde bulunmamıştır.

	Sayı	%	Geçerli %	Birikimli %
Az Sayıda İzledim	768	27,3	27,3	27,3
Başlangıçta Daha Sık, Sonradan Daha Seyrek İzledim	134	4,8	4,8	32,1
Başlangıçta Seyrek, Sonradan Daha Çok İzledim	89	3,2	3,2	35,3
Denk Gelirse İzledim	291	10,4	10,4	45,7
Neredeyse Tümünü-Çoğunu İzledim	1352	41,0	41,0	86,7
Sadece Zorlandığım Konulardaki Programları Seçerek İzledim	103	3,7	3,7	90,3
Yarisına Yakınımı İzledim	272	9,7	9,7	100,0
Toplam	2809	100,0	100,0	

Program kurgusu genel olarak İngilizce konu anlatımlarında tam ekran yazı ile desteklenmiştir. Anlatılanların arkadaki ekranda yazılı olarak verildiğinde daha anlaşılır olup olmadığı sorgusunda da, benzer şekilde % 35,3 katılımcı yararlı, % 45,2 katılımcı kısmen yararlı bulurken, % 19,5 katılımcı yararlı bulmadığını belirtmiştir.

Ekranda konuşulanların yazı ile desteklenmesi öğrenmeyi olumlu etkileyen bir yöntemdir. Duyulan bir sözcük ya da cümle yazılı olarak ekrana geldiğinde, izleyen söylenileni duyacağı için özellikle telaffuz olumlu katkısı olacağı gibi yazılışını da görmüş olacaktır. %

20 katılımcı dışında kalan katılımcının bu uygulamayı denediği ve tümüyle olmasa da olumlu bulduğu anlaşılmaktadır. Burada sorgulanması gereken bölüm kısmen yararlı bulunmasıdır.

İngilizce Televizyon Programlarının Öğrenme Sürecine Katkısı İle İlgili Genel Değerlendirmeler

Sormacanın devamında yer alan sorularla bu programların öğrenen açısından genel olarak nasıl değerlendirildiği, izlemenin ne tür katkı sağladığını düşündüklerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Tablo 11 <i>Açıköğretim İngilizce Televizyon Programlarını İzlemenin Öğrenene Katkıları</i>							
	Evet		Hayır		Kısmen		Toplam
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı / %
Telaffuz konusunda yardımcı oldu.	979	34,9	547	19,4	1283	45,7	2809 100
Sözcük dağarcığının gelişmesine yardımcı oldu.	886	31,5	553	19,7	1370	48,8	2809 100
Daha önce az bildiğim bazı konularda biraz daha bilgilendim.	895	31,9	605	21,5	1309	46,6	2809 100
Zaten bildiğim konuları pekiştirdim.	823	29,3	596	21,2	1390	49,5	2809 100
Konuşma becerimi geliştirmeme yardımcı oldu.	867	30,9	597	21,2	1345	47,9	2809 100
Ders olarak değil İngilizce öğrenmek için izledim-izliyorum.	852	30,3	612	21,8	1345	47,9	2809 100
Dinleme-anlama becerimi geliştirmeme yardımcı oldu.	852	30,3	605	21,5	1352	48,1	2809 100
Bu programlar dil düzeyime uygundur.	852	30,3	607	21,6	1350	48,1	2809 100

Açıköğretim İngilizce televizyon programlarını izlemenin katkıları, olası sekiz başlıkla ifade edilmiştir. Bunlardan ilki, bu programların telaffuz konusunda yardımcı olmasına ilişkindir. Telaffuz konusunda yardımcı oldu diyen katılımcı oranı % 34,9, olmadı diyenlerin oranı % 19,4'dür. % 45,7 oranında katılımcı kısmen yardımcı olduğu görüşündedir.

Programların sözcük dağarcığının gelişmesine yardımcı olduğu ifadesine katılanların oranı % 31,5, kısmen katılanların oranı % 48,8, katılmayanların oranı ise % 19,7'dir.

Programlardan daha önce az bildiğim bazı konularda biraz daha bilgilenme yolunda yarar gördüğünü belirten katılımcı oranı % 31,9, aynı konuda kısmen yararlandığını belirten katılımcı oranı % 46,6, bu konuda yarar görmediğini belirten katılımcı oranı % 21,5'dir.

Televizyon programlarının başlıca işlevlerinden biri olan pekiştirme işlevinin sorgulandığı “Zaten bildiğim konuları pekiştirdim” ifadesine evet diyenler % 29,3, kısmen diyenler % 49,5, hayır diyenler % 21,2 oranında saptanmıştır.

Özellikle dramalar ve “Sıra Sizde” bölümleriyle öğrenenlerin konuşma becerisi geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlayan programların bu işlevi ne kadar yerine getirdiğine ilişkin sorgulama ifadesine % 30,9 katılımcı evet derken, % 47,9 katılımcı kısmen yanıtını, % 21,2 katılımcı ise hayır yanıtını vermiştir.

İngilizce televizyon programları, Açıköğretim Sisteminin herhangi bir bölümüne kayıtlı öğrenciler için, alınması gereken zorunlu bir derstir. Ancak bu dersi almak, bir dil öğrenmeye ya da geliştirmeye de olanak olarak değerlendirilebilir. “Ders olarak değil İngilizce öğrenmek için izledim-izliyorum” ifadesi, öğrenenlerin bu konudaki fikrini öğrenmek amacıyla konmuştur. Bu ifadeye evet diyenlerin oranı % 30,3, kısmen diyenlerin oranı % 47,9, hayır diyenlerin oranı ise % 21,8'dir. Tablo 9 aracılığıyla yapılan bir başka sorgulamada, bu dersin dil öğrenmek için bir fırsat olarak görülüp görülmediği sorgulanmış, % 55 dolayında katılımcı fırsat olarak değerlendirdiğini belirtmiştir. Bu sonuçlar çelişik gibi görünse de, “kısmen” seçeneği “evet” seçeneğindeki oranları düşürmüş olabilir.

İngilizce televizyon programlarının, dinleme-anlama becerisini geliştirmeye yönelik bir hedefi de vardır. Bu konuda öğrenenlere yardımcı olup olmadığı sorusuna % 30,3 katılımcı evet yanıtını verirken, % 48,1 katılımcı kısmen yardımcı olduğunu belirtmiş, % 21,5 katılımcı ise yardımcı olmadığını belirtmiştir.

Bu sorgulamanın son ifadesinde, bu programların öğrenenler tarafından dil düzeylerine uygun bulunup bulunmadığı sorgulanmıştır. Dil düzeylerine uygun bulanların oranı % 30,3, kısmen uygun bulanların oranı % 48,1, uygun bulmayanların oranı ise % 21,6 olarak saptanmıştır.

Tablo 11’de yer alan tüm sorgulama ifadelerinde; evet, kısmen ve hayır oranları birbirine çok yakındır. İngilizce televizyon programlarını izleyenlerin genel düşünceleri sorulan bu bölümde kısmen ve evet diyen katılımcıların bu programlardan yararlandıklarını söylemek mümkündür.

Haberdar Olma ve Öğrenenler Arası Etkileşim

Tablo 12’de, İngilizce televizyon programlarından haberdar olma ve öğrenenler arası iletişim ile programları üreten kaynağa ilişkin bilgiler değerlendirilmiştir. İngilizce televizyon programlarını izlemeyi bir arkadaşın önermesi, hem öğrenenler arasındaki iletişimi, hem de öğrenenlerin birbirleriyle öğrenme konusundaki paylaşımları hakkında fikir vermesi açısından önemli bulunmuştur. “Bu programları izlememi arkadaşım önerdi” ifadesine evet diyenlerin oranının yaklaşık olarak % 52 olması, bu tür bir iletişimin kurulduğu ve programların bu oranda arkadaş tarafından yararlı bulunduğu anlamında değerlendirilebilir.

Tablo 12						
<i>Açıköğretim İngilizce Televizyon Programlarıyla İlgili İfadelerin Değerlendirilmesi</i>						
	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Bu programları izlememi arkadaşım önerdi.	1455	51,8	1354	48,2	2809	100,0
Tesadüfen rastladım. (İnternet ya da TRT Okul’ da)	1584	56,4	1225	43,6	2809	100,0
Bu programları izlemesi için arkadaşıma öneride bulundum.	1565	55,7	1244	44,3	2809	100,0
Bazı arkadaşlarımla programlar hakkında konuşuruz.	1457	51,9	1352	48,1	2809	100,0
Bu programlara ilişkin olarak, internet sayfasına yorum yaptım.	1321	47,0	1488	53,0	2809	100,0

Televizyon programlarından genellikle haberdar olmama izlenimiyle sorgulanan “Tesadüfen rastladım. (İnternet ya da TRT Okul’da)” bu ifade, genel olarak televizyon programlarını izlemeye eğilimli öğrenci grubunu işaret etmektedir. Bu sorgudaki %56,4 oranı, İngilizce televizyon programlarının yayını ya da saati konusunda haberdar olma konusunda eksikliğin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Bir uzaktan öğrenenin, ilk ifadenin benzeri olarak programları izlemesi için arkadaşlarına öneride bulunması, yine yararına inanması ve arkadaşının öğrenmesine katkıda bulunacağı düşüncesine karşılık gelmektedir. Bu içerikteki “Bu programları izlemesi için arkadaşıma öneride bulundum” ifadesine evet diyenlerin oranı % 55,7 olarak saptanmıştır.

“Bazı arkadaşlarımla programlar hakkında konuşuruz” ifadesi ise, uzaktan öğrenen bireyler açısından önemli bir ifadedir. Bu soruya evet diyenlerin de, katılımcıların yarısından

fazla (% 51,9) olduğu saptanmıştır. Bu sonuç; katılımcıların ders içerikli iletişim içinde olması anlamında, olumlu bir göstergedir.

“Bu programlara ilişkin olarak, internet sayfasına yorum yaptım” ifadesi, programlarla gerçekten ilgilenme, öğrenme materyali olarak değer vermenin bir göstergesi olarak kabul edildiğinde, bunu yaptığını belirten % 47 oranında katılımcı anlamlı bulunmuştur. Olumlu ya da olumsuz bir dönüt alınması bu sistem için de önemlidir.

İngilizce Televizyon Programlarının Genel Değerlendirmesi

Tablo 13’te; İngilizce televizyon programlarının çeşitli açılardan, genel olarak değerlendirmesini içeren ifadeler yer almaktadır. Katılımcılardan bu ifadeleri; evet, kısmen ve hayır olarak cevaplamaları istenmiştir.

Tablo 13						
<i>Açıköğretim İngilizce Televizyon Programlarının Genel Değerlendirmesi</i>						
	Evet		Hayır		Kısmen	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Başarı Düzeyimi Yükseltir.	1062	37,8	577	20,5	1170	41,7
Kitapları Anlamamı Kolaylaştırır.	953	33,9	568	20,2	1288	45,9
Yeterli Süreye Sahiptir.	912	32,5	640	22,8	1257	44,7
Yeterli Sayıdadır.	880	31,3	632	22,5	1297	46,2
İlgi Çekicidir.	934	33,3	611	21,8	1264	45,0
Yapım Kalitesi İyidir.	924	32,9	594	21,1	1291	46,0
Öğrenme Konusunda Güdüleyicidir.	938	33,4	618	22,0	1253	44,6
Eğlendirerek Öğretir.	928	33,0	631	22,5	1250	44,5

“Başarı düzeyimi yükseltir” ifadesi, İngilizce programlarını izlemenin öğrenmeye katkısına olan inancı ifade etmektedir. Tablo 13’ün sonuçlarına göre bu ifadeye evet diyenlerin oranı % 37,8, hayır diyenlerin oranı % 20,5’dir. Bu oranın televizyon programlarını izleyen kitle içindeki bir oran olduğu hatırlandığında düşük bir oran olarak değerlendirilebilir. Kısmen diyen % 41,7 oranıyla birlikte düşünüldüğünde, öğrenenin beklentileri olduğu ancak emin olmadığı yorumu yapılabilirse de, 1/5 oranında başarısına katkısı olacağını düşünmeden izleyen öğrenen olması ilginçtir.

Televizyon programları, temel öğrenme materyali olan kitaplarda verilen bilgileri pekiştirmek amacı taşımaktadır. Bu anlamda “Kitapları anlamamı kolaylaştırır” ifadesi, kitapları temel öğrenme materyali olarak kullanan öğrenen grubu için geçerli bir ifadedir. Bu ifadeye evet diyenlerin oranı % 33,9, hayır diyenlerin oranı % 22,8, kısmen diyenlerin oranı % 45,9’dur.

Programların yeterli süreye sahip olup olmadığının sorgulandığı ifadeye evet diyenlerin oranı % 32,5, hayır diyenlerin oranı % 22,8, kısmen yeterli bulanların oranı ise % 44,7’dir. Bu sonuç, televizyon eğitim programları için ideal süre olarak benimsenen 17-20 dakika ilkesine uymaktadır.

Televizyon programları, kitaplarda yer alan her bir üniteye karşılık olarak bir program şeklinde değil, benzer ya da ilişkili konuların anlatıldığı 2-3 üniteye karşılık gelecek şekilde planlanmıştır. Bu nedenle program sayısının katılımcılar tarafından yeterli bulunup bulunmadığı sorgulanmış; % 31,3 katılımcı yeterli bulduğunu ifade ederken, % 46,6 tam olarak yeterli bulmamış, % 22,5’i ise yeterli bulmamıştır.

Televizyonun tanıdık bir araç olması gerçeğinden hareketle ve ilgi çekici yanları düşünülerek yapılandırılan İngilizce programlarının ilgi çekerek öğrenmeye destek olacağı planlanmıştır. “İlgi çekicidir” ifadesi, bu özelliğin katılımcılar tarafından onaylanıp onaylanmadığını değerlendirmek amacını taşımaktadır. Katılımcıların % 31,3’ü “ ilgi çekicidir” ifadesine evet diyerek onay verirken, % 45’i kısmen diyerek onaylamış, % 21,8’i hayır diyerek ilgi çekici bulmadığını belirtmiştir

İngilizce televizyon programları, uzmanlar tarafından tasarlanmış ve profesyonel stüdyolarda uzman bir yapım ekibi tarafından üretilmiştir. Dolayısıyla yapım kalitesi yüksek programlardır. Bu özelliğin katılımcılar tarafından fark edilip edilmediği sorgulamasında, “Yapım kalitesi iyidir” ifadesine evet diyenlerin oranı % 32,9, kısmen diyenlerin oranı %46, hayır diyenlerin oranı ise % 21,1’dir.

Televizyon programlarının öğrenme konusunda güdüleyici olduğu yolundaki ifadeye katılımcıların % 33,4’ü evet derken, % 22’si hayır demiştir. % 44,6 oranında katılımcı ise bu ifadeye kısmen katıldığını belirtmiştir.

Televizyon programları, günlük hayatın bir parçası olarak yapılandırılmış öğrenme ortamlarından farklı, eğlendirerek öğreten bir yapıdadır. İngilizce televizyon programlarının eğlendirerek öğrettiği yolundaki ifadeye % 33,0 katılımcı evet diyerek katılmış, % 22,5 katılımcı hayır diyerek katılmamıştır. % 44,5 oranındaki katılımcı ise kısmen diyerek daha çekimser kalmıştır. Eğlenmek kavramı göreceli bir kavram olabilir. Bir eğitim programı için eğlenmek; program süresi içinde verilen bilgilerin sıkılmadan izlenmesi, bölümlerin olması,

bölümler arası zaman tanınması, farklı kişilerin dikkat dağıtmadan kullanılması, günlük yaşamdan örneklerle bilginin didaktik bir biçimde değil dolaylı olarak verilmesi gibi özellikleri içerir.

Tablo 13'te yer alan sekiz olumlu ifade için, oranlar birbirine çok yakın olmak üzere evet diyenlerin ortalaması % 34, kısmen diyenlerin ortalaması % 44, hayır diyenlerin ortalaması % 22 dolayındadır. Bu sonuçlar da göstermektedir ki; televizyon programları, izleyenlerin büyük bir bölümünün öğrenme sürecine olumlu katkıda bulunmuştur.

Sonuçlar

Bu araştırmanın temel amacı, İngilizce dersi için hazırlanan televizyon programlarının öğretim ortamları içindeki yerini saptamak ve öğrencilerin bu araçtan amaçlanan biçimde yararlanıp yararlanmadığını, farklı değişkenler açısından değerlendirmektir.

Televizyon programları, Açıköğretim Sistemi öğrenenlerinin zorunlu derslerinden olan İngilizce dersi için sunulan beş eğitim materyalinden biridir. İngilizce dersi için hazırlanan eğitim materyallerinin kullanılıp kullanılmadığını ve televizyonun bu materyaller arasındaki yerini saptamak amacıyla yapılan sorgulamada; sık kullanım sonuçları doğrultusunda kullanılan materyal sıralaması; kitap, diğer kaynaklar, online kurs, televizyon ve DVD Rom şeklindedir. Ara-sıra kullanımda materyal sıralamasında televizyon programlarından yararlanma üçüncü sırada yer almaktadır. % 55 oranında katılımcı ise, bu materyalden hiç yararlanmamıştır. Bu materyaller arasında kitap temel öğrenme materyali olup, diğerleri gibi televizyon programları da destekleyici-pekiştirici rol üstlenmektedir. Bu bakış açısıyla sürekli değilse de, ara sıra kullanım oranı, televizyon programlarının amaçlanan işlevler doğrultusunda kullanıldığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Katılımcılardan Açıköğretim programındaki İngilizce dersini almadan önce ve aldıktan sonraki dil becerilerini; okuma-anlama, konuşma, dinleme, yazma ve genel olmak üzere beş düzeyde çok iyi, iyi, orta, zayıf ve hiç yok sınıflamasına göre değerlendirmeleri istenmiştir. İki değerlendirme karşılaştırıldığında, dersi aldıktan sonra her düzeyde benzer oranlarda (% 1-3) olumlu yönde değişim gözlenmiştir. Beklenen, bu oranın daha yüksek olmasıdır.

İngilizce televizyon programları; öncelikli olarak TRT Okul televizyon kanalından yayınlanmak üzere planlanmış, aynı anda farklı internet ortamları aracılığıyla öğrenenlerin kullanımına açılmıştır. Katılımcıların % 19,5'i programları televizyon yayınlarından izlediğini, % 21,8'i ise İnternet ortamlarında izlediğini belirtmiştir. İnternet ortamından izleyenlerin öncelikle seçtiği web sayfası Anadolu Üniversitesi resmi sayfası olurken, TRT Okul resmi web sitesi de başlıca izleme sayfalarından biri olarak belirtilmiştir. İnternet ortamlarının; istenilen

zamanda izleme şansı sunması, İnterneti seçmenin en önemli nedeni olarak belirtilirken, tekrar etme şansı vermesi ikinci sırada yer almıştır.

İngilizce televizyon programlarını, TRT Okul kanalından izlememe gerekçesi olarak, katılımcılara sekiz seçenek sunulmuştur. “Televizyon izleme olanağım yok” seçeneği ilk sırada yer almış izlemeye gerek duymama ve programların yayın saatini uygun bulmama gerekçeleri de izlememe nedenleri olarak belirtilmiştir.

Öğrenmeye olumlu katkıları açısından öğrenenlerden beklenen, her düzeyde bir dizi olarak hazırlanmış olan bu programların tümünü izlemeleridir. İzleme davranışları, yedi seçenekte ölçülmüştür. Beklenen şekilde tümünü izleyenlerin oranı % 41,0 iken, % 27,3’ünün az sayıda programı izlediği görülmüştür. Programları izlemeye başlayıp sonradan vazgeçme, ya da sonradan daha sık izleme gibi değişimler gözlenmemiştir. Konu bazında ihtiyaç duyup izleme oranı ise anlamlı bir düzeyde bulunmamıştır.

Katılımcıların Açıköğretim İngilizce televizyon programlarını izlemelerinin öğrenmeye katkılarını; telaffuz, sözcük dağarcığı, önceki bilgileri geliştirme-pekiştirme, konuşma, dinleme-anlama başlıklarıyla değerlendirmelerinin sonuçları doğrultusunda, yalnızca % 20 dolayında katılımcı hiçbir konuda katkısı olmadığını ifade ederken; kalan % 80’lik grubun yaklaşık % 48’i kısmen katkı, yaklaşık % 32 oranındaki katılımcı ise kesin katkı gördüklerini belirtmişlerdir.

Uzaktan öğrenen birey olarak araştırmaya katılan kişilerin, kendileri gibi olanlarla yüze ortamlar ya da sosyal medya ortamlarında iletişimde oldukları gözleminden hareketle; programlar hakkında konuşmaları, birbirleriyle deneyim paylaşımı sorgulaması yapılmıştır. Sonuçlarına göre, % 50’den fazla katılımcı; birbirini haberdar etme- önerme, programlar- içerikler hakkında konuşma yaptıklarını belirtirken, sosyal medya ortamlarındaki etkileşim (yorum gibi) araçlarını da kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, katılımcıların programlar aracılığıyla elde edecekleri öğrenme çıktılarına olan inancın da bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Açıköğretim Sistemi öğrencilerinin programları genel olarak nasıl değerlendirdikleri, araştırma açısından önem taşıyan bir konudur. İngilizce televizyon programlarının çeşitli açılardan, genel olarak değerlendirmesi için katılımcılara verilen sekiz ifade, bir anlamda katılımcıların programlara olan temel yaklaşımları ve katkısına olan inançlarını ifade etmektedir. Bunlar; başarı düzeyimi yükseltir, kitapları anlamamı kolaylaştırır, yeterli süreye sahiptir, yeterli sayıdadır, ilgi çekicidir, yapım kalitesi iyidir, öğrenme konusunda güdüleyicidir ve eğlendirerek öğretir ifadeleridir. Bu ifadelere verilen “evet”, “kısmen” ya da “hayır” olarak yanıt oranları, kendi içinde birbirine çok yakındır. “Evet” olarak yanıtlanan tüm

ifadeler için ortalama oran % 33, kısmen için % 45, hayır için % 22 dolayındadır. Diğer sonuçlarla birlikte düşünüldüğünde, bu oranlar sorgulanan ayrıntı ya da genel değerlendirmeyi temsil eder niteliktedir.

İngilizce televizyon programlarını TRT Okul ya da İnternet üzerinden izleyenler ve izlemeyenlerin hangi ortak özellikleri olduğu yolunda yapılan gruplandırma çalışmaları sonucu; izleyenlerin daha çok çalışmayan ya da emekli ve genelde ikinci üniversite lisans öğrencileri kadınlar olduğu görülmektedir. İzlemeyenlerin ise daha çok çalışan erkek lisans öğrencileri olduğu gözlenmiştir. İzleyenlerin dağılımına, Açıköğretim Sistemini tercih nedenleri açısından bakıldığında; geçmişte kaçırdığı eğitim imkânını yakalamak, bir meslek sahibi olmak, çalıştığı işte terfi etmek ve ailevi nedenler karşımıza çıkmaktadır. İzlemeyenlerin tercih nedenleri ise; bir üniversite diplomasına sahip olmak, ilgi duyduğu alanda eğitim almak, genel kültürünü geliştirmek, devam zorunluluğu olmaması, yeni bir iş imkânı elde etmek ve kısa dönem askerlik yapma olanağı olarak gruplanmıştır.

Açıköğretim Sisteminde başlangıcından 31 Ocak 2017 Tarihine dek, çok sayıda ders için televizyon programı üretilmiş ve TRT kanalları aracılığıyla yayınlanmıştır ve televizyon programları üretmekle görevli profesyonel ekipler çalışmalarını sürdürmüştür.

Bu program dizisine ilişkin öğrenci değerlendirmeleri, görsel ve işitsel bir araç olarak televizyonun bir eğitim aracı olarak kullanımı konusunda yapılan kapsamlı ilk araştırmadır. Sonuçlarının uzaktan dil öğrenme süreçlerine katkısı olması, hazırlanacak diğer programlar ve televizyondan yararlanma biçimleri için de yol gösterici ipuçları sunmaktadır. Sonuçlar, diğer eğitim ortamlarının planlanması konusunda da değerlendirmeler yapmaya olanak tanıyacaktır.

Öneriler

Araştırmanın sonuçlarının, televizyon için üretilecek yeni programların tasarımına da ışık tutması yola çıkış hedeflerinden biridir. Ancak TRT Okul ve Anadolu Üniversitesi arasındaki anlaşma belirtilen tarihte sona erdiğinden, Açıköğretim Sistemine ilişkin televizyon yayını 2017 yılı, Şubat ayı itibariyle televizyon yayını yapılmamaktadır. Günümüz iletişim teknolojilerinin sağladığı olanaklar ve Açıköğretim Sistemi öğrencilerinin büyük çoğunluğunun bu teknolojilere sahip olduğu düşünüldüğünde; televizyon yayınlarından bu sistemde yararlanmanın, sistemin başlangıç yıllarındaki işlevi azalmıştır. Bu noktada, sonuçlardan farklı iletişim teknolojilerinden yararlanma adına çıkarımlar yapılabilir. Her araç için üretilecek materyalin, o aracın özellikleri ve kullanıcıya sağlayacağı kolaylıklar düşünülerek üretilmesi bir zorunluluk olmalıdır. Bir televizyon yayını için, kesintisiz izlenmek

üzere tasarlanmış eğitim içerikli materyalin olduğu şekilde, etkileşimli ortamlara taşınması, kendisinden beklenen faydayı tam olarak sağlamayacaktır. Ayrıca iyi bir medya planlamasıyla, her bir materyalin birbirini tamamlayacak biçimde tasarlanması, kullanım öncesi, sırası ve sonrasında değerlendirilerek gerektiğinde yeniden düzenlenmesi bir zorunluluk olarak ele alınmalıdır.

Kaynakça

- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, October 2002 ISSN: 1303-6521 volume 1 Issue 1 Article 11, 92-97.
- Akhter, N. (2011). Evaluation of Educational Television Programs For Distance Learning, *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, October 2011, volume 10 Issue 4, 188-194.
<http://www.tojet.net/articles/v10i4/10419.pdf> Erişim tarihi: 22.08.2015
- Anadolu Üniversitesi (2016). <https://www.anadolu.edu.tr/universitemiz/sayilarla-universitemiz/ogrenci-sayilari/2015-2016-ogrenci-sayilari/haziran-2016>) Erişim tarihi: 11.08.2016
- Arslan, M. ve Ergin, A. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı, *Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi Dil Dergisi*, Sayı: 147, 63-86.
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/1603/17284.pdf> Erişim tarihi: 05.12.2015
- Aydemir, M. (2009). İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitimi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Bahrani, T. (2014). TV Shows as Sources of Authentic Language Input and SLA in Informal Setting, *International Distance Education Conference (IDEC)*, December 18-29, Doha-Katar, 189-195.
http://www.id-ec.net/publication_folder/idec/idec2014.pdf Erişim tarihi: 13.09.2015
- Çakır, İ. (2006). The Use of Video as an Audio-visual Material in Foreign Language Teaching Classroom, *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET* October 2006 ISSN: 1303-6521 volume 5 Issue 4 Article 9, 67-72.
<http://www.tojet.net/articles/v5i4/549.pdf> Erişim tarihi: 27.10.2015
- Demirezen, M. (1990). Video Kullanımının Yabancı Dil Öğrenimine Getirdikleri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 5, 289-298.
<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hunefd/article/view/5000049310> Erişim tarihi: 27.10.2015
- Ekmekçi, E. (2014). Distance-Education in Foreign Language Teaching: Evaluations From The Perspectives Of Freshman Students, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 176 (2015) 390 – 397, www.sciencedirect.com Erişim tarihi: 27.10.2015

- Ertürk, H. ve Üstündağ, T. (2007). İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılmasında Yazılı-Görsel Öğretim Materyalinin Erişmeye Etkisi, *Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi Dil Dergisi* Sayı: 136, 27-41. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/761/9656.pdf> Erişim tarihi: 28.10.2015
- Hakan, A. ve Özgür, A. Z., Toprak, E., Aydın, S., Fırat, M. (2013). *Açıköğretim Öğrencilerinin Özellikleri İle Öğrenme ve İletişim Ortamlarına İlişkin Eğilimleri*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Kaya, M. (2012). Uzaktan Eğitimde Öğrenenlerin Yabancı Dil Öğreniminde Özerk Öğrenme Becerileri: Uzaktan İÖLP Örneği. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Kılıç, R. (1997), Görsel Öğretim Materyalleri Tasarım İlkeleri, *Millî Eğitim Dergisi*, Ankara, Sayı 136.
- Kocaman, A. (2012). Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem ve Ötesi, *1. Yabancı Dil Eğitimi Çalıştayı Bildirileri*, 12 – 13 Kasım. Hacettepe Üniversitesi Yayınları 20, 29-36.
- Koumi, J. (1992). Effective Screenwriting for Educational Television. <http://www1.worldbank.org/disted/Teaching/Design/str-01.html> Erişim tarihi: 05.12.2015
- Koumi, J. (2013). Construction of 56 Instructional TV Programmes for English Language Learners in Turkey, *Educational Media International* .Volume 50, Issue 4, 341-354.
- Koumi, J.(2015). Learning Outcomes Afforded By Self-Assessed, Segmented Video–Print Combinations, *Cogent Education*, June 2015, 1-27. <http://cogentoa.tandfonline.com/doi/full/10.1080/2331186X.2015.1045218> Erişim tarihi: 12.05.2016
- Kömür, Ş. (2012). Yabancı Dil Öğretiminde Materyal Geliştirme Üzerine, , 12 – 13 Kasım. Hacettepe Üniversitesi Yayınları 20, 73-78.
- Malhotra, N., K., et al.(2004). *Essentials of Marketing Research: An Applied Orientation*, Pearson Education, Australia..
- Manolopoulo, M. (2012). Educational Video Production: When Educators Become Producers. *eLearning Industry*. <http://elearningindustry.com/educational-video-production-when-educators-become-producers> Erişim tarihi: 07.09.2015
- Open Collages (2015). Conducting Distance Education Effectively, *InforED*.

- <http://www.opencolleges.edu.au/informed/teacher-resources/resources-for-distance-education/> Erişim tarihi: 12.05.2016
- Özcan, M. (2009). Çevrimiçi Öğrenme Destekli Yabancı Dil Öğreniminde Öğrenenlerin Teknoloji Uyumlarının Tutum, Özyeterlik Algısı ve Farklı Ortamların Kullanım Sıklıklarıyla Belirlenmesi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Özgür, A. Z. (2005). Türkiye’de Uzaktan Eğitimde Televizyonun Etkileşimli Kullanımı: Olanaklar, Sınırlılıklar ve Çözüm Önerileri, *Selçuk İletişim*, 80-97.
- Peçenek, D. (2005). Yabancı Dil Öğretiminde Araç Geliştirme, *Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi Dil Dergisi*, Sayı: 129, 85-95.
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/753/9609.pdf> Erişim tarihi: 22.09.2015
- Pemberton, L., Fallahkhair, S., Masthoff, J. (2004). Towards a Theoretical Framework for Informal Language Learning via Interactive Television, *IADIS International Conference Cognition and Exploratory Learning in Digital Age (CELDA 2004)*
<http://homepages.abdn.ac.uk/j.masthoff/pages/Publications/CELDA04.pdf> Erişim tarihi: 16.02.2014
- Polyson, S., Saltzberg, S., Godwin-Jones, R. (1996). A Practical Guide to Teaching with the World Wide Web.
<http://gustavolarriera.tripod.com/doc/tech/poly-p2.htm> Erişim tarihi: 19.02.2016
- Sert, O. (2012). Görsel-işitsel Materyaller ile İlgili Sorunlar ve Bütüncü Dilbiliminin Olası Katkıları, *1. Yabancı Dil Eğitimi Çalıştayı Bildirileri*, 12 – 13 Kasım, Hacettepe Üniversitesi Yayınları 20, Ankara, 185- 192.
- Terlemez, M. (2013). Televizyon Eğitim Programlarında Mekan Kullanımı: İngilizce Programları Örneği, *4th International Conference on New Horizons in Education INTE 2013*, June, Roma-Italy, 25-37.
- Varol, N. (1995). Öğrenme Etkinliği Olarak Video Kullanımı ve Video Film Hazırlanması, *Fırat Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu I*, 22-23 Haziran 1995, Elazığ, Cilt: Eğitim Bilimleri, 396-403.
- Varol, N. (1997). Radyo ve Televizyonun Eğitim Amaçlı Kullanımı, *Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu*, 24-26 Eylül 1997, Elazığ, 108-115.

- Wood, M. (2003). Using Television to Educate, Stimulate and Disseminate, *Curriculum and Leadership Journal, An Electronic Journal for Leaders in Education*, 1 January 2003. [http://www.curriculum.edu.au/leader/using television to educate, stimulate and disseminate,4649.html?issueID=9691](http://www.curriculum.edu.au/leader/using_television_to_educate_stimulate_and_disseminate,4649.html?issueID=9691) Erişim tarihi: 22.02.2016
- Yılmaz, F., Diril, A. (2015). Filmlerle Yabancılara Türkçe Öğretimi: Beyaz Melek Film Örneği, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (Asos Journal)*, Yıl: 3, Sayı: 10, Mart 2015, 223-240.

Yazarlar Hakkında

Prof. Dr. Mediha SAĞLIK TERLEMEZ

Prof. Dr. Mediha Sağlık Terlemez, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi, Sinema- Televizyon Bölümünden mezun olduktan sonra, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans ve doktora derecelerini aldı. Terlemez 1983 yılında Anadolu Üniversitesi Televizyon Yapım Merkezi'nde göreve başladı. 1995 yılında Açıköğretim Fakültesi'nde yardımcı doçent olarak başladığı öğretim üyeliği görevini sürdürmektedir.

Posta adresi: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Yunus Emre Kampusu, 26470 Eskişehir
 Tel (İş): +90 222 335 05 80/5825
 GSM: +90 532 674 01 22
 Eposta: msaglik@anadolu.edu.tr
 URL: <https://akademik.anadolu.edu.tr/mediha>

Doç. Dr. Fatma Hülya ÖZCAN

F. Hülya Özcan Dilbilim doçentidir ve Anadolu Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde çalışmaktadır. Lisans eğitimini Atatürk Üniversitesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı alanında, Yüksek Lisan Eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi.'nde İngiliz Dili Eğitimi alanında, doktora eğitimini İngiltere'de Reading Üniversitesi'nde dilbilim alanında tamamlamıştır. Dil Öğretimi alanında dersler vermekte ve özel çalışma alanı birinci dil edinimidir. Bu alanda akademik çalışmalar yapmış. Ayrıca, iki dillilik üzerine uluslararası projede yer almıştır.

Posta adresi: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi, Yunus Emre Kampusu, 26470 Eskişehir
 Tel (İş): +903350581/3515
 GSM: +905326654832
 Eposta: fozcan@anadolu.edu.tr
 URL: <http://akademik.anadolu.edu.tr/fozcan>

Dr. Öğretim Üyesi Serap ÖZTÜRK

Yrd. Doç. Dr. Serap Öztürk, Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi, Yönetim Bilimleri Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde doktora derecelerini aldı. Öztürk, 1985 yılında Anadolu Üniversitesi Televizyon Yapım Merkezi'nde göreve başladı. Halen Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde öğretim üyeliği görevini sürdürmektedir.

Posta adresi: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Yunus Emre Kampusu, 26470 Eskişehir

Tel (İş) : +90 222 335 05 80/5826

GSM: +90 533 267 09 43

Eposta : srozturk@anadolu.edu.tr

URL: <https://akademik.anadolu.edu.tr/srozturk>

Öğretim Görevlisi Bülent BATMAZ

Bülent BATMAZ, 1993 yılında Anadolu Üniversitesi İstatistik Bölümü'nde lisans eğitimini, 2002 yılında aynı üniversitenin Sayısal Yöntemler Anabilim dalında yüksek lisans eğitimini tamamladı. 1995 yılından itibaren Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde Öğretim Görevlisi olarak çalışmaya başlayan Bülent BATMAZ, 2012 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde İstatistik Bilgi Sistemleri anabilim dalında doktora eğitimine başladı ve tez aşamasındadır. Bülent BATMAZ, Sosyal Bilimlerde Araştırma

Yöntemleri, Örneklem ve Ölçek Geliştirme konularında seminerler vermiştir. Ayrıca, Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Araştırma Yöntemleri, Ölçek geliştirme, Yapısal Eşitlik Modellemesi, Veri Madenciliği ve Öneri Sistemleri üzerine çalışmalarına devam etmektedir sürdürmektedir.

Posta adresi: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Yunus Emre Kampusu, 26470 Eskişehir

Tel (İş) : +90 222 335 05 80/5805

GSM: +90 505 792 17 99

Eposta : bbatmaz@anadolu.edu.tr

URL: <https://akademik.anadolu.edu.tr/bbatmaz>